

Alkoqollu içki növü olan arağın istehsal
həcmi müəyyən edən nəzarət ölçmə
cihazları. Ümumi tələblər

The volume control and measurements
systems used in the manufacturing of
alcoholic beverages -vodka. General
requirements

LAYIHƏ

Bu standart Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun icazəsi olmadan tam və ya hissə-hissə yenidən çap oluna, çoxaldıla və yayıla bilməz

Elçin İsaqzadə küç., 7-ci köndələn

Qaynar xətt: +994125149603

Email: office@azstand.gov.az

MÜQƏDDİMƏ

1. Bu standart “Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu” PHŞ tərəfindən **İŞLƏNİB HAZIRLANIB**.

2. Bu standart “Metrologiya sahəsi” standartlaşdırma üzrə Texniki Komitədə (AZSTAND/TK 47) **MÜZAKİRƏ EDİLİB**.

3. Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutunun “__” __ 2025-ci il tarixli _ sayılı Qərarla ilə **TƏSDİQ EDİLİB**.

4. İlk dəfə **TƏTBİQ EDİLİR**.

5. Dövlət standartında müəyyən edilən tələblərin beynəlxalq standartlara, norma, qayda və tövsiyələrə və digər dövlətlərin müvafiq mütərəqqi milli standartlarına, elm, texnika və texnologiyanın müasir nailiyyətlərinə əsaslanmasını müəyyən etmək üçün standartın ilkin yoxlama müddəti 2026-cı il, dövri yoxlama müddəti ildə 1 dəfədir

LAYIHƏ

MÜNDƏRİCAT

1 TƏTBİQ SAHƏSİ.....	1
2 NORMATİV İSTİNADLAR	1
3 TERMİN VƏ TƏRİFLƏR.....	4
4 TEXNİKİ TƏLƏBLƏR	4
5 TƏHLÜKƏSİZLİK TƏLƏBLƏRİ	6
6 ELEKTROMAQNİT UYĞUNLUĞUNA DAİR TƏLƏBLƏR	6
7 QƏBUL QAYDALARI	6
8 NƏZARƏT QAYDALARI.....	7
9 QEYRİ-MÜƏYYƏNLİK VƏ XƏTALAR.....	7
10 İSTEHSALÇININ ZƏMANƏTİ.....	8

LAYİHƏ

**Alkoqollu içki növü olan arağın istehsal
həcmi müəyyən edən nəzarət ölçmə cihazları.
Ümumi tələblər**

AZS XXX:2025

**The volume control and measurements systems
used in the manufacturing of alcoholic beverages –
vodka. General requirements**

Tətbiq edilmə tarixi “ ____ ” _____ 2025-ci il

1 TƏTBİQ SAHƏSİ

Bu standart alkoqollu içki növü olan arağın istehsalı üçün texnoloji xətlərində quraşdırılan, Dövlət Vergi Xidmətinin (bundan sonra – DVX) elektron informasiya sisteminə real vaxt rejimində qoşulmasını təmin edən, ölkədə istehsal olunan və ölkəyə idxal edilən nəzarət ölçmə cihazlarına (bundan sonra - NÖC) şamil edilir.

Bu standart sertifikatlaşdırma məqsədi ilə istifadə oluna bilər. NÖC-ün uyğunluq sertifikatında bu standartta uyğunluğu əks etdirən məlumat olduğu halda sahibkarlıq subyekti tərəfindən bu standartda göstərilənlərə uyğunluğun təmin edilməsi məcburidir.

2 NORMATİV İSTİNADLAR

Bu standartda aşağıdakı normativ sənədlərə istinad edilmişdir:

AZS IEC 60079-0:2024 Partlayıcı mühitlər – Hissə 0: Avadanlıqlar - Ümumi tələblər

IEC 60068-2-1:2007 Environmental testing - Part 2-1: Tests - Test A: Cold (Xarici faktorların təsirlərinə qarşı sınaqlar. Hissə 2-1. Sınaqlar. Sınaq A- Soyuq)

IEC 60068-2-2:2007 Environmental testing - Part 2-2: Tests - Test B: Dry heat (Xarici faktorların təsirlərinə qarşı sınaqlar. Hissə 2-2. Sınaqlar. Sınaq B- Quru istilik)

IEC 60068-2-30:2005 Environmental testing - Part 2-30: Tests - Test Db: Damp heat, cyclic (12 h + 12 h cycle) (Xarici faktorların təsirlərinə qarşı sınaqlar. Hissə 2-30. Sınaqlar. Sınaq Db: Nəmli istilik, dövrü (12 s+12 saat dövrü))

IEC 60079-10-1:2020 Explosive atmospheres - Part 10-1: Classification of areas - Explosive gas atmospheres (Partlayış təhlükəli mühit. Hissə 10-1. Zonaların təsnifatı. Partlayış təhlükəli qaz mühiti)

IEC 60079-11:2023 Explosive atmospheres - Part 11: Equipment protection by intrinsic safety "i" (Partlayış təhlükəli mühit. Hissə 11 Qığılcım təhlükəsizliyi "i" ilə avadanlığın qorunması)

IEC 60079-18:2014+AMD1:2017 Explosive atmospheres - Part 18: Equipment protection by encapsulation "m" (Partlayış təhlükəli mühit. Hissə 18- "m" kapsulası ilə avadanlığın qorunması)

IEC 60529:1989+AMD1:1999+AMD2:2013 Degrees of protection provided by enclosures (IP Code) (Korpusların təmin etdiyi qorunma dərəcələri (IP kodu))

IEC 60695-2-11:2021 Fire hazard testing - Part 2-11: Glowing/hot-wire based test methods - Glow-wire flammability test method for end products (GWEPT) (Yanğın təhlükəsizliyi üzrə sınaqlar – Hissə 2-11: Kızərmə telləri ilə sınağın əsas metodları - Yekun məhsulun kızərmə telləri ilə alovlanma üzrə sınağı)

IEC 61010-1:2010+AMD1:2016 Safety requirements for electrical equipment for measurement, control, and laboratory use - Part 1: General requirements (Ölçmə, nəzarət və laboratoriya istifadəsi üçün elektrik avadanlıqları üçün təhlükəsizlik tələbləri - ümumi tələblər)

IEC 61010-2-030:2023 Safety requirements for electrical equipment for measurement, control, and laboratory use - Part 2-030: Particular requirements for equipment having testing or measuring circuits

IEC 61000-3-2:2014 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 3-2: Limits - Limits for harmonic current emissions (equipment input current ≤ 16 A per phase) (Elektromağnit uyğunluğu. Hissə 3-2. Normalar. Bir fazada istehlak cərəyanı ≤ 16 A olan avadanlıqlar üçün harmonik cərəyanlı emissiya normaları)

IEC 61000-3-3:2015 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 3-3: Limits - Limitation of voltage changes, voltage fluctuations and flicker in public low-voltage supply systems, for equipment with rated current ≤ 16 A per phase and not subject to conditional connection (Elektromağnit uyğunluğu. Normalar. Gərginliyin dəyişilməsinin, elektrik şəbəkəsinə xüsusi şərtlər olmadan qoşulan, avadanlıq üçün elektrik təchizatının nominal cərəyan ən çoxu 16 A (bir fazalı) olan, ümumi aşağı gərginlikli sistemlərdə gərginliyin və flikerin dəyişməsinin məhdudlaşdırılması)

IEC 61000-4-2:2024 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-2: Testing and measurement techniques - Electrostatic discharge immunity test (Elektromağnit uyğunluğu– Hissə 4-2: Sınaq və ölçmə metodları. Elektrostatik boşalmaya qarşı davamlılıq sınağı)

IEC 61000-4-3:2020 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-3: Testing and measurement techniques - Radiated, radio-frequency, electromagnetic field immunity test (Elektromağnit uyğunluğu– Hissə 4-3: Sınaq və ölçmə metodları. Elektromağnit sahəsinin radiotezlikli şüalanmaya qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61000-4-4:2012 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-4: Testing and measurement techniques - Electrical fast transient/burst immunity test (Elektromağnit uyğunluğu– Hissə 4-4: Sınaq və ölçmə metodları. Elektriki tez keçiricilik proseslərinə qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61000-4-5:2014+AMD1:2017 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-5: Testing and measurement techniques - Surge immunity test (Elektromağnit uyğunluğu – Hissə 4-5: Sınaq və ölçmə metodları. Gərginliyin atılmasına qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61000-4-6:2023 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-6: Testing and measurement techniques - Immunity to conducted disturbances, induced by radio-frequency fields (Elektromağnit uyğunluğu– Hissə 4-6: Sınaq və ölçmə metodları. Radiotezlikli elektromağnit sahələri ilə gətirilmiş konduktiv maneələrə qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61000-4-8:2009 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-8: Testing and measurement techniques - Power frequency magnetic field immunity test (Elektromağnit

uyğunluğu – Hissə 4-8: Sınaq və ölçmə metodları. Sənaye tezlikli maqnit sahəsinə qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61000-4-11:2020 Electromagnetic compatibility (EMC) - Part 4-11: Testing and measurement techniques - Voltage dips, short interruptions and voltage variations immunity tests for equipment with input current up to 16 A per phase (Elektromaqnit uyğunluğu– Hissə 4-11: Sınaq və ölçmə metodları. Elektrik enerjisinin qısamüddətli kəsilməsi və dəyişməsinə qarşı dayanıqlıq sınağı)

IEC 61326-2-3:2020 Electrical equipment for measurement, control and laboratory use - EMC requirements - Part 2-3: Particular requirements - Test configuration, operational conditions and performance criteria for transducers with integrated or remote signal conditioning (Ölçmə, nəzarət və laboratoriya istifadəsi üçün elektrik avadanlıqlar - Elektromaqnit uyğunluğu tələbləri – Hissə 2-3: Xüsusi tələblər - inteqrasiya edilmiş çeviricilərin və ya uzaqdan idarə edilən siqnalın sınaq konfigurasiyası, əməliyyat şəraiti və performans meyarları)

IEC 62368-1:2023 Audio/video, information and communication technology equipment - Part 1: Safety requirements (Audio/video, informasiya və telekoimmunikasiya texnologiyaları avadanlıqları – Hissə 1: Təhlükəsizlik tələbləri)

EN 1092-1 Flanges and their joints - Circular flanges for pipes, valves, fittings and accessories, PN designated - Part 1: Steel flanges (Flanş və birləşmələr –dairəvi boru, klapan, fitting və aksesuarlar üçün PH işarəli flanşlar– Hissə 1: polad flanşlar)

EN 1127-1:2019 Explosive atmospheres - Explosion prevention and protection - Part 1: Basic concepts and methodology (Partlayışın qarşısının alınması və qorunması - Hissə 1: Əsas anlayışlar və metodologiya)

EN 10204:2004 Metallic products - Types of inspection documents (Metal məmulatlar – inspeksiya sənədlərinin növləri)

EN 55032:2015/A11:2020 Electromagnetic compatibility of multimedia equipment - Emission Requirements (Multimedia avadanlıqlarının elektromaqnit uyğunluğu. Emissiyalara dair tələblər)

EN 55035:2017/A11:2020 Electromagnetic compatibility of multimedia equipment - Immunity requirements (Multimedia avadanlıqlarının elektromaqnit uyğunluğu. Dayanıqlıq dair tələblər)

ISO 5168:2005 Measurement of fluid flow — Procedures for the evaluation of uncertainties (Maye sərfinin ölçülməsi — Qeyri-müəyyənliklərin qiymətləndirilməsi üçün prosedurlar)

ISO 9241-400:2007 Ergonomics of human—system interaction - Part 400: Principles and requirements for physical input devices (İnsan-sistem qarşılıqlı əlaqəsinin ergonomikası – Hissə 400: Fiziki giriş cihazları üçün prinsiplər və tələblər)

ISO 11064-5:2015 Ergonomic design of control centres - Part 5: Displays and controls (İdarəetmə mərkəzlərinin ergonomik layihələndirilməsi. Hissə 5- Display və idarəetmə sistemləri)

ETSI EN 300 328 Wideband transmission systems; Data transmission equipment operating in the 2,4 GHz band; Harmonised Standard for access to radio spectrum (2.4 GHz radio komponentləri üçün təlimatlar)

EN 301 489 ElectroMagnetic Compatibility (EMC) standard for radio equipment and services (Elektromaqnit uyğunluğu və radio spektri məsələləri (ERM))

QEYD – Bu standartdan istifadə edildikdə, cari ilin 1 yanvar tarixinə tərtib olunmuş kataloq və cari ildə nəşr olunmuş müvafiq məlumat göstəriciləri üzrə normativ sənədlərin qüvvədə olmasını yoxlamaq məqsəduyğundur.

Əgər istinad edilən normativ sənədlər əvəz edilibsə (dəyişdirilibsə), bu halda bu standartdan istifadə etdikdə, əvəz edilmiş (dəyişdirilmiş) normativ sənədə əsaslanmaq lazımdır. Əgər istinad edilən normativ sənəd ləğv edilibsə, onda ona istinad edilən müddəa, onun bu istinada toxunulmayan hissəsində tətbiq edilir.

3 TERMİN VƏ TƏRİFLƏR

NÖC –

İnfrastruktur avadanlığı –

Məcmu cəmi –

Nəzarətçi avadanlığı –

Maye sərfinin sürəti –

Miqdarın qeyri-müəyyənliyi –

4 TEXNİKİ TƏLƏBLƏR

Alkoqollu içki növü olan arağın istehsalı üçün quraşdırılan NÖC bu standartın və ya NÖC-ün konkret modeli (modifikasiyası) üçün texniki şərtlərin, konstruktor sənədlərinin, istismar sənədlərinin və digər sənədlərin (olduqda) tələblərinə cavab verməlidir.

3.1 Alkoqollu məhsulların istehsalında quraşdırılan məhsulun NÖC-ə dair tələblər:

NÖC-də məhsulun uçotu cihazı aşağıdakı kimi olmalıdır:

1) arağın kütləsini, həcmi, sıxlığını və temperaturunu ölçməyə imkan verən miqdar sərfini ölçən cihaz (bundan sonra - arağın sərfini ölçən cihaz);

2) cihazdan alınan məlumatları yenidən oxuyan ikinci dərəcəli çevirici (nəzarət avadanlığı); (NÖS)

3) məlumatların və verilənlərin toplanması, saxlanması, emalı və ötürülməsi üçün proqram təminatı və kompüter avadanlığı; (NÖS) internetə çıxışı olmalıdır

4) infrastruktur avadanlığı (kabinet avadanlığı, fasiləsiz enerji təchizatı). (NÖS)

3.1.1 NÖC mənfı 50°C ilə müsbət 80°C arasında öz funksiyalarını itirmədən işləməlidir. Bu sınaq nəticələri ilə sübut olunmalıdır.

3.1.2 NÖC-ün tipi miqdar sərfini ölçən olmalıdır.

3.1.3 NÖC-ə dair alınan ölçmələr aşağıdakılardır:

- kütlə (kq);

- həcm (dm³);

- sıxlıq (kq/dm³) və

- temperatur (t °C).

3.1.4 NÖC potensial partlayıcı mühitlərdə istifadə olunan avadanlıq və qoruyucu sistemlər IEC 60079-0 standartının tələblərinə cavab verməli, potensial partlayıcı mühitlərdə işləmə xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır.

3.1.5 İdarətmə mərkəzinin klaviaturaları ISO 9241-400 tələblərinə, sensorlu klaviatura və ekranlar ISO 11064-5 tələblərinə uyğun olmalıdır.

3.1.6 NÖC-ün möhürü təsdiqlənmədən qırıldıqda və qapaq açıldıqda idarəetmə mərkəzi bunu başa düşməli, hesabat verməli və lazım olduqda prosesi dayandıra bilməlidir.

3.1.7 NÖC ilə idarəetmə mərkəzi arasında əlaqə kəsildəndə hesabat verməli və lazım olduqda prosesi dayandıra bilməlidir.

3.1.8 DCR (Dispenser Communication Router) olan NÖC-ün anaplatasında xüsusi yerləşmiş əməliyyat sistemi istifadə edilməlidir. Bu anaplatalar sahədə 7/24 işləyəcəkləri üçün, Windows, linux və Android kimi əməliyyat sistemləri zəifliklərinə, proqram səhvlərinə və viruslarına və sərt sahə şəraitində performans problemlərinə görə qəbul edilmir.

3.1.9 NÖC-ün proqramı server vasitəsilə yenilənmə imkanlarına malik olmalıdır.

3.1.10 NÖC-ün ekranı rəngli və işçi heyəti tərəfindən asanlıqla görülmək ölçüdə olmalıdır.

Display elementləri aşağıdakılar kimi olmalıdır:

- 4 sətirlik, işıqlanmış, qrafik ekran;
- Ağ fon işıqlandırması; cihaz xətaləri baş verdikdə qırmızıya dəyişir;
- Ölçülən dəyişənlər və vəziyyət dəyişənlərinin göstərilməsi formatı fərdi olaraq tənzimləyə bilər;
- Ekran üçün icazə verilən ətraf mühit temperaturu: –20-dən +60 °C-ə qədər Ekranın oxunabilirliyi temperatur aralığından kənar olan temperaturalarda zəifləyə bilər.

3.1.11 Avtomatik idarəetmə sistemləri, NÖC üzərindən çalışmalı və NÖC bunun üçün lazımı rabitə interfeysinə (rs485, Ethernet) malik olmalıdır.

3.1.12 Etil spirtinin istehsalı texnoloji xətlərdə NÖC vasitəsilə başlamalı, bağlanmalı və istehsal əməliyyat məlumatları qeyd edilməlidir.

3.1.13 Məcmu cəmi ilə uçot aparma qabiliyyəti olmalıdır

3.1.14 Nəzarətçi avadanlığı tərəfindən mövcud məlumat ötürmə protokollarına dəstək (məs. ModBUS, HART)

3.1.15 Alkoqol, su-spirtli məhlullarda və şəkər tərkibli özüllü mühitlərdə, karbon qazı olan məhlullarda (gigiyenik dizayn, qida məhsulları ilə təmasa icazə verilən paslanmayan polad) işləməyə davamlı olmalıdır.

3.1.16 Nasazlıq haqqında mesaj göndərmək imkanına malik olmalıdır.

3.1.17 Həcmi baxımından sərfi ölçünün xətası 0,1%-dən, sıxlıq xətası - 0,5 kq/m³-dən çox olmamalıdır.

3.2 NÖC-in funksional xüsusiyyətləri:

Alkoqollu içki növü olan arağın istehsalında quraşdırılan NÖC-ün xüsusiyyətləri aşağıdakı kimi olmalıdır:

~~1) spirtlə, su-spirt məhlullarında və tərkibində şəkər olan özüllü mühitlərdə, karbon qazı olan məhlullarda işin sabitliyi;~~

2) NÖC-ün iş rejimində nasazlıqlar və ya onun dəyişdirilməsi zamanı bütün yığılmış məlumatların təhlükəsizliyi;

3) icazəsiz müdaxilədən qorunma;

4) nasazlıqlardan və xarici təsirlərdən qorunma;

5) proqram təminatı vasitəsilə real vaxt rejimində məlumatların toplanması və səlahiyyətli quruma və onun ərazi bölmələrinə ötürülməsi:

– etil spirtinin və (və ya) alkoqollu məhsulların istehsalının həcmi və kütlələri haqqında;

– sulu etil spirtində və (və ya) alkoqollu məmulatlarda (toplu şərab (şərab materialı), pivə və pivə içkisi, şərabçılıq, bal arağı və az alkoqollu məhsullar istisna olmaqla) susuz etil spirtinin konsentrasiyasına dair;

6) yüksək rütubətə davamlı olmalıdır.

3.3 NÖC fəvqəladə hallar olduqda və ya DVX-nin tələbi ilə ölçmə əməliyyatlarını dayandıрмаq qabiliyyətinə malik olmalıdır.

3.4 NÖC quraşdırılan yerlərdə sağlam və fasiləsiz işləməsi üçün sistemlərin birləşdiriləcəyi internet xidməti və fasiləsiz enerji təchizatı vergi ödəyiciləri tərəfindən təmin edilməlidir.

5 TƏHLÜKƏSİZLİK TƏLƏBLƏRİ

4.1. NÖC-nə dair partlayışa qarşı tələblər

Alkoqollu məhsulların istehsalatında quraşdırılan NÖC-lə **II3 G Ex Mb və ya Ib IIA T5 və ya T6 kimi təsnifatlaşdırılmalıdır.**

Alkoqollu içki növü olan arağın istehsalında quraşdırılan NÖC-lər partlayışa qarşı IEC 60079-11 və IEC 60079-18 standartının tələblərinə cavab verməlidir.

4.2. NÖC IEC 60079-0, EN 1127-1, IEC 60529, IEC 60079-10 standartlarına uyğun olmalıdır.

4.3 NÖC-ün konstruksiyası IEC 62368-1 tələblərinə uyğun olaraq elektrik və mexaniki təhlükəsizliyi təmin etməlidir.

4.4 NÖC IEC 60529 üzrə ən azı IP67 qoruma sinfinə malik olmalıdır.

4.5 NÖC-də fəvqəladə elektrik təchizatı nasazlığı zamanı avtonom işləmə müddəti qəza baş verdiyi andan ən azı 5 (beş) gün olmalıdır;

4.6 NÖC yanğına qarşı təhlükəsiz olmalıdır.

6 ELEKTROMAQNİT UYGUNLUĞUNA DAİR TƏLƏBLƏR

5.1 NÖC elə konstruksiyada istehsal olunmalıdır ki, onun təyinatı üzrə tətbiqi zamanı, istismarı, saxlanması, daşınması və texniki xidməti zamanı aşağıdakı tələblərə cavab versin:

5.1.1 NÖC-ün yaratdığı elektromaqnit maneələr rabitə vasitələrinin və təyinatına uyğun digər texniki avadanlıqların işləməsinə təmin edən səviyyəni keçməməlidir;

5.1.2 NÖC-ün təyinatına uyğun tətbiqi zamanı elektromaqnitli şəraitdə öz funksiyalarını təmin edən elektromaqnit maneələrinə qarşı davamlı olmalıdır.

5.1.3 NÖC-ün cərəyanlı emissiya normaları IEC 61000-3-2 tələblərinə cavab verməlidir.

5.1.4 NÖC-ün təyinatına uyğun istismar zamanı IEC 61326-2-3 tələblərinə, təhlükəsizliyi IEC 61010-1 və IEC 61010-2-30 tələblərinə cavab verməlidir.

5.1.5 NÖC-ün tezliyi ETSI EN 300 328 və EN 301 489 cavab verməlidir.

7 QƏBUL QAYDALARI

NÖC-in qəbul prosesi zamanı aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

- NÖC-in tipi və markası (model) barədə məlumat;
- NÖC-ə xarici mənşəli uyğunluq sertifikatı və tipin təsdiqi sertifikatı;
- qida məhsulları
- NÖC-in şəkilləri;
- NÖC-in seriya nömrəsi;
- NÖC-in pasportu;
- NÖC-in istismar sənədləri;
- konkret məhsula dair normativ sənəd;
- istehsalçının adı və əmtəə nişanı (olduqda);
- istehsalçı ölkənin adı;
- sınaq protokolu;

- EN 10204 üzrə uyğunluğun təsdiqi və sınaq hesabatı olmalıdır.

8 NƏZARƏT QAYDALARI

Uyğunluğun qiymətləndirilməsi zamanı aşağıdakı sınaqlar həyata keçirilir.

Tam sistem istehsal prosesində 1500 V ilə izolyasiya testindən keçirilir.

7.1 İdarəetmə mərkəzinin yoxlanılması aşağıdakı prosedura uyğun yoxlanılır:

-
-
-

7.2 Elektromaqnit uyğunluq üzrə aşağıdakı sınaqlar aparılır:

7.2.1 NÖC-i EN 55032 üzrə elektromaqnit emissiyaları və EN 55035 üzrə elektromaqnit maqnit maneələrə dayanıqlıq sınaqlarından keçməlidir.

7.2.2 NÖC aşağıdakı sınaqlardan keçməlidir:

- parıldama metodu ilə gərginliyin dəyişməsi sınağı - IEC 61000-3-3 üzrə;
- gərginliyin kəskin artması, qısamüddətli kəsilməsi, azalması üzrə sınaq - IEC 61000-4-11 üzrə;
- gərginliyin kəskin artmasına qarşı sınaq - IEC 61000-4-5 üzrə;
- dəyişən cərəyanın elektrik enerjisi ilə təchizetmə şəbəkəsində harmonik pozulmalar - IEC 61000-3-2

7.2.3 Səs tezlikli maqnit sahəsinə qarşı dayanıqlıq sınağı - IEC 61000-4-8.

7.2.4 Yüksək tezlikli konduktiv elektromaqnit maneələri üzrə sınaq - IEC 61000-4-6 üzrə.

7.2.5 Radiotezlikli şüalanmalı elektrik sahələrinə dayanıqlıq sınaqları - IEC 61000-4-3 üzrə.

7.2.6 Tez keçidli proseslərə dözümsüzlük üzrə sınaq - IEC 61000-4-4.

7.2.7 Elektrostatik boşalma - IEC 61000-4-2 üzrə.

7.3 NÖC-ün yüksək rütubətin təsirinə dair sınağı – IEC 60068-2-30 üzrə aparılmalıdır.

7.4 NÖC-ün toz və suya qarşı qorunma dərəcəsinin yoxlanılması - IEC 60529 üzrə. NÖC-ün xətasız işləməsinə maneə yaradabilən və ya təhlükəsizliyinə təsir göstərəbilən miqdarda toz və maye olmamalıdır.

7.5 NÖC-ün aşağı işçi temperatur mühitinin təsirinə dair sınağı - IEC 60068-2-1 üzrə.

7.6 NÖC-ün yuxarı işçi temperatur mühitinin təsirinə dair sınağı - IEC 60068-2-2 üzrə.

7.7 NÖC-ün plastik gövdəyə malik olduqda közərən tel sınağı - IEC 60695-2-11 üzrə.

7.8 NÖC-ün potensial partlayıcı mühitlərdə işləmə xüsusiyyətləri IEC 60079-11 üzrə müvafiq sınaqlardan uğurla keçməlidir.

7.9 Sınaqlardan sonra NÖC sınaq protokolu tərtib edilir və 9-cu bölmə üzrə qeyri-müəyyənlik və xətalər hesablanır.

9 QEYRİ-MÜƏYYƏNLİK VƏ XƏTALAR

8.1 Qeyri-müəyyənliyin hesablanması

Maye sərfinin sürətinin və ya miqdarının qeyri-müəyyənliyin hesablanması üçün prosedur ISO 5168-in Əlavə A-ya uyğun aparılmalıdır.

8.2 Xətaların hesablanması

Xətanın hesablanması düsturlara əsasən aparılmalıdır:

$$S_{abs} = V_m - V_a$$

$$S_{nis} = \frac{V_m - V_a}{V_m} \times 100\%$$

Burada:

S_{abs} – mütləq xəta, dall;

S_{nis} – nisbi xəta, %

V_a – etil spirtinin sərf həcmi, dm³

V_m - ölçmə cihazın sərf həcmi, dm³

8.3 Etil spirtinin istehsalında susuz etil spirtinin miqdarının ölçmə qabına və NÖC-ə görə uçotunda xətasına (standart meyletmə) $\pm 0,5\%$ -dan çox olmamaq şərti ilə icazə verilə bilər.

Spirtili içkilərin istehsalında, NÖC xətası (standart meyletmə) $\pm 0,5\%$ -dan çox olmamaq şərti ilə icazə verilə bilər.

8.4 Etil spirtinin uçuğu zamanı su-spirt məhlulunun həcmi və temperaturu, spirtin faizlə konsentrasiyası (həcm üzrə) və tərkibindəki susuz spirtin həcmi müəyyən edilməlidir.

Ölçmə cihazı (V_m) və etil spirtinin sərfini ölçən (V_a) ilə susuz spirtin miqdarının ölçülməsinin nəticələrini müqayisə edərək, bu qiymətlər arasında dall və faiz (səhv) arasında kəmiyyət uyğunsuzluğu müəyyən etməlidir.

9 İSTEHSALÇININ ZƏMANƏTİ

9.1 İstehsalçı istismar, saxlanma və daşınma qaydalarına və şərtlərinə riayət etdikdə NÖC-ün bu standartın tələblərinə uyğunluğuna zəmanət verir.

9.2 Əməyin təhlükəsizliyi və təhlükəsizlik texnikası üzrə təlim proqramının və NÖC-ün qurulması prosesinin yerinə yetirilməsi üçün səlahiyyətli personalın sertifikatlaşdırılması təşkil edilməlidir.

9.3 NÖC-ün zəmanətli istismar müddəti istismara verildiyi gündən ən az 18 aydır. İxrac üçün nəzərdə tutulan NÖC-ün istismarının zəmanət müddəti istismara verildiyi gündən ən az 18 ay, NÖC-ün dövlət sərhədini keçdiyi andan etibarən ən çox 24 aydır.

ICS 17.120.10

Əsas sözlər: alkoqol, etil spirti, araq, nəzarət ölçmə cihazları, NÖC, vergi, tələblər, texniki tələblər, təhlükəsizlik tələbləri

---

LAYİHƏ

“Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu”
publik hüquqi şəxs

AZS XXX:2025
Alkoqollu içki növü olan arağın
istehsal həcmi müəyyən edən
nəzarət ölçmə cihazları.
Ümumi tələblər